

KANSANVALLAN ULJAS LINNAKE

Uutiskirje #4

13.2.2023

Hankkeen kuulumiset

Demokratian apokalypsi (Tampere)

Yläasteikäisille suunnatun Demokratian apokalypsi -pakopelin ensimmäistä versiota testattiin Sampolan kirjastolla kehittäjätiimin kollegoiden toimesta 30.1.2023.

Pelissä tiimien tehtävänä on paljastaa kesken hallituskauden valtaan kampeavan Aitopuolueen jäsenten henkilöllisyydet ja täten torpata heidän levittämänsä salaliittoteoria, jonka mukaan kansalaisia vakoillaan somen, internetin ja älylaitteiden kautta. Pelissä harjoitetaan niin kriittistä medianlukutaitoa, valeutisten tunnistusta, lähdeviitteiden tarkistusta kuin Googlen käännteistä kuvahakua.

Peliä testataan uudemman kerran Tesoman nuorilla 23.2. Tämän jälkeen tiimillä on vielä haaveissa pelin laajempi kokeilu yhteistyökoulun kanssa Messukylän kirjastossa maaliskuun aikana.

Ketä kiinnostaa? (Jyväskylä)

24.1.2023 vietettiin Jyväskylän pääkirjastolla ensimmäistä Ketä kiinnostaa? -tapahtumaa, jonka teemana oli "Mikä sinua liikuttaa?". Työpaja-muotoisessa tapahtumassa rakennettiin yhdessä kaupungin tulevaa liikkumisohjelmaa ja kuultiin liikuntapalvelujen osallistuvan budjetin pilottikokeilusta. Aihetta olivat esittelemässä Jyväskylän kaupungin liikuntapalveluiden asiantuntijat.

Ketä kiinnostaa? -konseptin ideana on tarjota tila, jossa kaupunkilaiset sekä päättäjät, vaikuttajat ja tutkijat kohtaavat. Tilaisuuksissa kuullaan paneelikeskustelua ajankohtaisista asioista, päästään osallistumaan työpajaan sekä keräämään vinkkejä vaikuttamiseen. Kokeilun toinen tapahtuma järjestetään pääkirjastolla tiistaina 21.2. klo 18 teemalla "Kuka laskee äänet?".

“*Onpa hyvä, että tulitte. Kirjasto on viimeistä päivää auki. Huomenna täällä on ovelta vartijat ja vain puolueen valitsemilla ihmisillä on tänne pääsy...*

- Alkusanat Demokratian apokalypsi -pakopelistä

Hankkeen kuulumiset (jatkuu)

Suuri vaalijuhla (Tampere)

Suurta vaalijuhlaa vietettiin Multisillan päiväkodissa 28.1.2023. Nuoremmille juhlijoille oli tarjolla muun muassa pehmoleluvaalit, pinssipaja, "Haloo aikuinen" -kuvataidetyöpaja sekä "Räppiä ja riimejä demokratian puolesta!" -työpaja. Estradilla oli puolestaan mahdollista kuunnella päättäjien (PS, SDP, Vas., Vihr.), järjestöjen edustajien ja kuntalaisaktiivien haastatteluja.

Makkara-, pulla- ja kahvi-indeksin mukaan paikalla pyörähti yli 100 kävijää. Yhteistyökumppanit kehuivat kirjastoa erityisesti huippuluokan järjestelyistä, välittömän ja avoimen tunnelman luomisesta, haastatteluosaamisesta sekä äänentoistosta ja lavatekniikasta. Yhteistyökumppaneiden kanssa käydyssä reflektiopalaverissa intouduttiin jo suunnittelemaan seuraavaa Vaalijuhlaa. Tapahtumassa tehdyt lasten ja nuorten teokset tulevat myöhemmin esille Lastenkulttuurikeskus Rullaan.

Valon väärentäjät (Jyväskylä)

Kuka kirjoittaa parhaan valeutiset -teemaista kisaa kokeiltiin Kuokkalan kirjastossa parinkymmenen OKL:n luokanopettajaopiskelijan kanssa. Kokeilussa tiimeillä oli kaksi tuntia aikaa kirjoittaa valeutinen kirjaston ja netin olemassa olevia aineistoja hyödyntäen.

Opiskelijat kokivat valeutiskisan kiinnostavaksi ja motivoivaksi tavaksi teeman opetteluun – eikä naurunremakoiltakaan välttytty. Seuraavaksi kirjaston ja OKL:n tiimi jää sormet ristissä odottamaan haetun hankkeen rahoituspäätöstä, joka mahdollistaisi Jyväskylän kirjastolle lisää resursseja konseptin jatkokehitykseen. Jäämme kuulolle!

Demokratiaskannaus (JKL/TRE)

Hankkeessa kehitetty Demokratiaskannaus-työkalu on laitettu Jyväskylässä kovaan testiin. Kaikkiaan kymmenen kirjastoa on jo toteuttanut tiloissaan demokratiaskannauksen ja kirjannut muistiin mitä kaikkea jo teemme demokratian eteen sekä mitä uutta ja pientä, mutta sitäkin merkityksellisempää voisimme tilojemme, resurssiemme ja taitojemme puolesta vielä tehdä! Skannaukset ovat poikineet lukuisia hienoja ideoita satutunnin demokraattisesti valittavasta sadusta aina kiellettyjen kirjojen lukupiiriin, demokratiahyllyihin ja ekspatriaattien monikulttuurisiin demokratiapaneelisiin.

Työkalusta kehitetään jyväskyläläisten palautteen pohjalta versio 2.0, jolle lähdetään tekemään lisätestauksia Tampereella. On nähkäas niin, että työkalusta on kiinnostuttu ihan kansainvälisestikin ja se tulisi kimpassa hioa timantiksi toukokuussa järjestettävään Next Library 2023 -seminaariin Tanskan Aarhusiin!

Ajankohtaista

Maaliskuussa reflektoidaan!

Suunnittelemme kaikkien kokeiluiden yhteistä reflektiotapaamista (etä) maaliskuun loppuun. Näillä näkymin tämä oppien jakamisen ja kokemusten kolahtelun riemujuhla osuu joko to 30.3. tai pe 31.3. aamupäivään. Pistä alustava ajankohta jo korvan taakse – varmistamme päivän ja kellonajan ensitilassa!

Leluvaalit (Jyväskylä)

Edustakuntavaalien myötä Jyväskylän kirjastoissa myös lapset pääsevät äänestämään edustajan leluvaaleissa 22.–28.3.

Demokratian tilat (Jyväskylä ja Tampere)

Lähipäivinä kajahtaa, kun Palokan ja Hervannan kirjastot kutsuvat lähialueidensa toimijoita, asukkaita ja yhteisöjä toteuttamaan lähidemokratiaa edistäviä tilaisuuksia kirjaston tiloissa viikolla 13. Kokeilun ajatuksena on tarjota ilmaiseksi kirjastojen tiloja avoimien ja maksuttomien yleisötilaisuuksien järjestämiseen. Kirjastot valitsevat hakemusten joukosta parhaiten määrittelemiään tavoitteita ja pelisääntöjä vastaavat, kertaluonteiset tapahtumat. Kokeilun jälkeen arvioidaan soveltuisiko toimintatapa jatkuvampaan käyttöön.

Mitä muualla tapahtuu?

- **AVI kouluttaa:** Kirjasto demokratian vihollisia kampittamassa -webinaari 16.2.2023 klo 9-12. Ilmoittautuminen päättyy: 16.2.2023 10:00. Linkki tapahtumaan: <https://avi.fi/tapahtuma/-/c/1202479>
- **Raahen hankkeessa tapahtuu** hurjan paljon. Anna Kippola, Raahen demokratiahankkeen koordinaattori, erikoiskirjastonhoitaja kertoi, että heillä on syksyllä 2022 ollut muun muassa työpajoja 2. asteen ammatillisten opiskelijoiden kanssa. Kevään 2022 pilotoinnin ja syksyn kokemusten perusteella on muotoutumassa 3 x 90 min kokonaisuudet osaksi jo olemassa olevaa Aktiivisen kansalaisuuden ja yhteiskunnassa toimimisen kurssia, jonka kaikki 1. vuoden opiskelijat käyvät joko syys- tai kevätlukukauden aikana. Teemoina ovat:
 1. Vaikuttaminen
 2. Digitaalinen vaikuttaminen ja medialukutaito ja
 3. Sanoista tekoihin – paikallisen vaikuttamisen keinot.

Olisiko kokeilun arvoinen meilläkin?

Arjen vinkki demokratiatyöhön

Iisalmen kirjastossa on parhaillaan meneillään Kirjastosta Kansalaiskanava -demokratiahanke. Yksi hankkeen päämääristä on kasvattaa kirjaston henkilökunnan omaa osaamista lakisääteisen demokratiatyön toteuttajana. Tätä tavoitetta varten Iisalmessa suunniteltiin koulutuspäivää sekä Iisalmen että lähialueiden kirjastojen henkilökunnalle. Ohjelmassa on kirjastojen demokratiahankkeiden esittelyjä sekä asiantuntijaluentoja. Koulutus järjestetään verkossa (Teams) ja ajankohta on ke 19.4. klo 12–15.

Kysykää kokouslinkkiä Marjolta:
marjo.hietikko@tampere.fi.

Marjon kirjavinkki

Hannah Arendt: Totalitarismin synty

Totalitarismin synty on klassikko, joka avaa antisemitismin, imperialismin, rasismin ja erityisesti natsismin ja stalinismin historiaa ja taustoja. Hannah Arendtin kyky analysoida totalitarismin ja populismin syitä on huikean näkemyksellistä. Arendtin ajatus yksinäisyyden ja individualismin tuhovoimasta, totalitarismin juurisyynä, on vakuuttava. Ilman omaa paikkaa yhteiskunnassa, ilman yhteisöä, yhteenkuuluvuutta, jaettua kokemusta tai pelisääntöjä ihmisen toiminta supistuu vihaan ja toivottomuuteen. Ilman yhteyttä toisiin, epävarmuus saa tilaa ja ruokkii yhteiskunnallista ylenkatsetta, halveksuntaa. Yksilö irtautuu säännöstöstä ja yhteiskuntasopimuksesta, ja hakee merkitystä populistisista liikkeistä, joiden peruskiviä ovat eliitin pilkka ja vastakkainasettelu.

Totalitarismin synty on hyvä peruste kirjastojen demokratiatyölle, syy tukea osallisuutta, osallistumista ja vaikuttamista.